

Gemeente Rotterdam

Burgerinitiatieven! in goede banen ?

Workshop
Voorjaarscongres 2016
VJZ

Mr. Harry Hoogenboom MEBA,
bestuursadviseur gemeente Rotterdam

Burgerinitiatief nader gedefinieerd

Niet: bewonersinitiatieven/participatie (nadere subsidieregeling)

Niet: het recht tot agendering van een (besluitvormend onderwerp op de vergadering van de gemeenteraad (verordening inspraak, burgerinitiatief, referenda)

Niet: innovatieve initiatieven ten bate van de wijk (nadere subsidieregeling Citylab010)

Niet: Couleur Locale: bijzondere initiatieven in het welzijnsdomein, buiten de stedelijke welzijnsopdrachten.

Niet: Zelfbeheer. Bewonersinitiatieven nemen op vrijwillige basis beheerstaken in de buitenruimte over.

MAAR.....

Right to Challenge

op zijn Rotterdams

#Kendoe

Rotterdam is van de Rotterdammers.

Wij willen een stadsbestuur zijn dat tussen de Rotterdammers staat.

Daarom maken we van het stadhuis weer het huis van de stad, van de Rotterdammers.

....Van Rotterdammers die iets willen.....

Wij zijn er voor de stad en wij zijn er voor de buurten

Kernboodschap:

het eigenaarschap en de zeggenschap wordt teruggeven aan de stad.

Met bewonersinitiatieven van de gebiedscommissies, met het Citylab.

De meest vergaande vorm is Right to Challenge (RtC).

Britse ervaring, Localism Act:

Right to bid, community asset transfer (bod op maatschappelijk vastgoed of beheer van maatschappelijk vastgoed)

Right to build (ontwikkeling van gebiedsplan)

Right to challenge (uitdagen van een publieke taak en dan meedoen in aanbesteding).

Een buurt of wijk krijgt het recht om lokale voorzieningen en taken van de gemeente over te nemen, wanneer zij denken het zelf anders en beter te kunnen organiseren.

Twee sporen:

Rotterdamse werksessies in het welzijnsdomein. RtC is:

een alternatieve vorm van maatschappelijk aanbesteden.

een instrument om ruimte te bieden aan nieuwe spelers en initiatieven.

één van de instrumenten voor maatschappelijke en bestuurlijke innovatie.

gebaseerd op artikel 2.6.7 Wmo:

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen voorwaarden worden bepaald waaronder ingezetenen en maatschappelijke initiatieven bij de uitvoering van het beleid kunnen worden betrokken, het uitvoeren van taken van het college op grond van deze wet daaronder begrepen.

Drie experimenten in het sociale domein

Collegeprogramma Challenges

Uitvoeringsprogramma, werkgroep RtC, beoordelingsplatform,
communicatie intern en extern.

- een huidige lokale voorziening of gemeentelijke taak, in beginsel: alle
- heeft draagvlak in de buurt, bewoners
- schaadt niet de belangen van andere bewoners
- in de uitvoering (minstens) net zo effectief zijn als de gemeentelijke dienstverlening en moet daarnaast ook een maatschappelijke meerwaarde hebben voor de wijk of buurt.
- Uitvoering bedraagt niet meer dan de huidige kosten. Onderbesteding komt ten goede aan de buurt
- Voldoet aan alle wettelijke eisen
- Initiatiefnemers hebben een rechtsvorm.
- Initiatiefnemers zijn geworteld in de wijk.
- In staat om de prestatie kwalitatief en kwantitatief te leveren.

Een recht??

Gecodificeerd of premisse: natuurrecht.

Het aangaan geen besluit in de zin van artikel 1.3 Awb.

Intreden van rechtsgevolgen (LJN BW550, 12 mei 2012)

Gemeentelijke taak of voorziening

In beginsel alle taken, behalve die expliciet zijn voorbehouden aan de overheid (brandweer, gezondheidszorg, (bestuursrechtelijke handhaving))

Ook die in opdracht zijn gegund.

Huidige taak

Geen bezuinigingsopgaaf (of afstoten)

Zwembaden

Een rechtsvorm???

een rechtsvorm met rechtspersoonlijkheid conform boek 2 BW.
Dus geen VoF, geen CV, geen maatschap?? KvK nummer ??
Motief ? Aansprakelijkheid, risicospreiding, continuïteit.

Maatschappelijke meerwaarde:

Meerwaarde voor de buurt of wijk?
Of ook sociale ondernemers, social return initiatieven.

Huidige kosten???

Transparantie in gemeentelijke integrale kosten. Welke kosten?
Bespaart de gemeente???

- geen gecodificeerd recht, geen verordening of regelgeving in experimenteerperiode.
- bevoegdheid wethouder/mandaat of machtiging.
- RtC initiatieven buiten het publiekrechtelijk domein
- Opdrachtverlening: In beginsel een privaatrechtelijke overeenkomst.
- Aanbestedingsrechtelijke vraagstukken (3 proposities)
- Aansprakelijkheid.

Geen verordening

- Experimenteerperiode
- Premisse: iedereen kan, ongeacht het bestaan van een recht, de overheid uitdagen.
- Cultuuromslag: willen samenwerken met de samenleving

- collectief besluitvormingsorgaan college
- In Rotterdam: wethouders vergaande mandaten en machtigingen binnen hun portefeuille.
- Portefeuillehoudende wethouder “beslist” of hij een challenge wil aangaan.
- Geen collegebesluit, maar bestuurlijke opdracht aan dienst om challenge verder vorm te geven.
- Via subsidiebeschikking of overeenkomst.
- Afwijzing is: “ Leuke uitdaging, maar ik blijf het zelf doen”

Sturen op de taak

Subsidiebeschikking: sanctie is terugvordering of op nul vaststellen van subsidie

Overeenkomst: sturen op resultaat, op afspraak, sanctie is vordering tot nakoming.

Voorkeur gaat uit naar privaatrechtelijke overeenkomst

Uitgangspunt inkoopbureau: zoveel als mogelijk sturen op realisatie van challenge

Toets inkoop: doelmatigheid en rechtmatigheid.

- Opdrachtverlening moet passen binnen inkoopbeleid, of gemotiveerd afwijken.
- RtC is niet opgenomen als uitzonderingsgrond in het inkoopbeleid, indien sprake is van meervoudig onderhands aanbesteden

Aanbestedingsrechtelijke vraagstukken. 3 proposities

1. Uitvoering door gemeentelijke dienst: inkoopvoorwaarden of aanbestedingsplichtig.
=> Zoveel mogelijk honoreren.
 2. Een uitbestede taak aan een reeds gegunde opdrachtnemer.
=> casusitiek: niet honoreren of contractvoorwaarden
 3. Toekomstige aanbestedingsprocedures.
=> Zoveel mogelijk opnemen in bestekken.
- dus beneden EU grenzen: gemotiveerd afwijken gids proportionaliteit.
- Of artikel 74 aanbestedingsrichtlijn 2014/ artikelen 2.38/2.39 nwe aanbestedingswet ((voor)aankondiging, technische eisen, eigen verklaring, verslaglegging en bekendmaking).
- Of vormgeven zonder bezwarende titel!!

Politieke “angst”.

Twee manieren:

1. Vanuit de premisse taak gemeente (geen bezuiniging):
verzekering gemeente
2. Vastleggen in contract:
monitoring voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen
Vrijwaring gemeente
Hebben van aansprakelijkheidsverzekering.

- Voorbereiding uitvoeringsprogramma:
 - Werkgroep uit alle disciplines: juridisch, financial control, inkoop, gebiedsteams, inhoudelijk clusters, dienstverlening(trekker)
- Een digitaal loket voor RtC.
- Eén contactpersoon
 - Werkgroep blijft in experimenteerfase betrokken
- Verkennend gesprek => betrokken clusters of afdelingen organiseren
- Uitwisseling van informatie
- “Indienen” van challenge
- Beoordeling door Platform (relevante afdelingshoofden, directeur DV, gebiedsdirecteuren.
- Advies aan de wethouder: afwijzen of verder doorontwikkelen

Eisen aanvraag

Need to know	Nice to know
<p>Basis uitgangspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Maken de initiatiefnemers duidelijk welke huidige gemeentelijke beheer of andere taak gechallenged wordt? b. Is aangetoond dat de challenge binnen het budget past dat via de huidige begroting van de gemeente Rotterdam beschikbaar is? c. Past de challenge binnen de beleidskaders van het domein? 	<p>Basis uitgangspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> d. Weten de initiatiefnemers de maatschappelijke waarde van de challenge inzichtelijk te maken? e. Committeren de initiatiefnemer zich voor langere tijd aan de kwestie waarop de challenge uitkomst biedt?
<p>Inhoudelijke kwaliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Hoe onderscheidt het initiatief zich ten opzichte van bestaande spelers anders dan hun eigen betrokkenheid vanuit het gebied? b. Is op basis van de kennis, ervaring of het plan van de betrokken initiatiefnemers aannemelijk dat zij de prestatie kunnen leveren? c. Hoe wordt de inhoudelijke kwaliteit gewaarborgd? 	<p>Inhoudelijke kwaliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> d. Innovatie: Is er sprake van een vernieuwende manier van werken, aanpak, visie?
<p>Bedrijfsvoering</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Is het plan vertrouwenwekkend / getuigt het plan van kennis van zaken? b. Valt met de organisatie op een professionele manier samen te werken? 	<p>Bedrijfsvoering</p> <ul style="list-style-type: none"> c. Is er ervaring in de organisatie? Is er sprake van een geschiedenis aan succesvolle projecten? d. Is er een balans tussen de financiële investering en het maatschappelijk rendement?
<p>Betrokkenheid</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Welke andere partijen zijn betrokken bij de challenge? b. Hoe zijn de de initiatiefnemers geworteld in het gebied, en hebben zij draagvlak? c. Schaadt het initiatief andere bewoners? 	<p>Betrokkenheid</p> <ul style="list-style-type: none"> d. Hoe zorgen de initiatiefnemers voor draagvlak?

Niet te challengen

- handhavingstaken, (onze BOA's en stadswachten).
- belastingheffing (waaronder parkeergeld). Nb. Parkeerbeleid is iets anders.
- politieke organen. Deze zijn op basis van de Kieswet tot stand gekomen. Dus een gebiedscommissie challengen kan niet.
- grote delen van de ambtelijke organisatie (bijv. de afdeling cultuur of het totale groenbeheer over de stad).
- taken die door een ander bestuursorgaan gedelegeerd of gemandateerd zijn aan de gemeenteraad, het college, de gebiedscommissie.
- afgifte van vergunningen, bijstandsbeschikkingen, beschikkingen bijzondere maatregelen of voorzieningen,
- integriteitsonderzoeken
- afhandeling wob-verzoeken.
- klachtenafhandeling
- bezwaarprocedures.
- gemeentegrens overschrijdende activiteiten,
- Allerlei taken op basis van rijksregelgeving (medebewindstaken: bijv. drank- en horecawetgeving)
- openbare orde en veiligheidstaken.
- begrotingswerk, accountancy, audit, rekenkamer, ombudsman en ander bij gemeentewet opgelegde taken.

- Meerjarig beheer en onderhoud Speeltuinen (twee initiatieven)
- Zwembaden (?)
- Parkeerbeheer bedrijventerrein Hordijk (VBH)
- Inrichtingsplan Schepenstraat
- Vastgoedovername en beheer Huis Romynshof (met behoud van LCC)
- Attractief Park Heerlijkheid (schoonhouden en werkervaring)

3 experimenten Sociale domein

Wilskracht werkt: vrijwilligers in wijk op gebied van zorg en welzijn

:"Onze oplossing lost meerdere problemen op, is goedkoper en heeft een groter rendement." (delen van scootmobiel), challenged afd. individuele voorzieningen

BuurtLAB via projecten voor de kinderen vergroten ze de sociale cohesie van de hele buurt en raken ouders van de kinderen ook betrokken bij hun projecten.

challenged' de opdrachtgever-opdrachtnemer relatie van overheid en sociaal ondernemers:

"Ik vraag hier niet om subsidie, ik vraag om samenwerking. Ik heb een idee en een financier waar ik jullie graag bij betrek."

Afrikaner coöperatie: aandacht voor esthetiek, maar ook voor een vernieuwende conceptuele kijk op vormen van organiseren en wijkconomie.

challenged' de gangbare wijze van maatschappelijk aanbesteden via (grote) gespecialiseerde bedrijven:

"Onze coöperatie kan de brug slaan tussen relatief grote publieke opdrachten in de wijk en kleinschalig lokaal ondernemerschap. Samen staan we sterk."